

**Česká školní inspekce
Zlínský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIZ-1011/21-Z

Název	Dětský domov Bojkovice
Sídlo	Štefánikova 563, 687 71 Bojkovice
E-mail	info@ddbojkovice.cz
IČ	60371803
Identifikátor	600030857
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Antonín Rak
Zřizovatel	Zlínský kraj
Místo inspekční činnosti	Štefánikova 563, 687 71 Bojkovice
Termín inspekční činnosti	29. 11. 2021 – 30. 11. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků poskytovaného vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro dětský domov podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov Bojkovice vykonává činnost dětského domova a školní jídelny. Školské zařízení tvoří tři oddělené rodinné skupiny s maximální kapacitou 24 osob. Evidenční stav k termínu inspekční činnosti bylo 21 dětí (17 dětí plnicích povinnou školní docházkou, čtyři vzdělávající se ve středních školách) a jedna zletilá nezaopatřená osoba (na základě smlouvy o setrvání v dětském domově do ukončení přípravy na budoucí povolání vzdělávající se ve střední škole). V zařízení nebyli dlouhodobě přítomné čtyři děti (dvě na útěku, dvě na dlouhodobém pobytu u svých zákonných zástupců). Dvanácti dětem umístěným v zařízení byla na jejich kmenových školách přiznána podpůrná opatření 2. – 4. stupně v rámci jejich speciálních vzdělávacích potřeb. Dětský domov je bezbariérový.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Nově jmenovaný ředitel působí ve funkci od roku 2019. Jeho koncepce rozvoje školského zařízení je formulovaná obecně, postrádá konkrétní cíle pro dílčí oblasti. K naplňování vize ředitele také chybí stanovení konkrétních kroků a také akceptace či ztotožnění se s ní pedagogickými pracovníky. Část jeho záměrů se již realizovala.

Při řízení zařízení ředitel delegoval část svých pravomocí na svou zástupkyni či odborné pracovníky. Nastavené mechanismy k jeho řízení jako celku i pro výchovně vzdělávací činnost byly v obecné rovině účinné, dílčí jednotlivosti však nebyly schopny zcela zachytit (kontrola udělování opatření ve výchově). K předávání informací mezi pedagogickými pracovníky dochází jednak osobním kontaktem při předávání dětí v průběhu dne, jednak využíváním možností vnitřního elektronického informačního systému. Závěry z hospitační činnosti byly vedením zařízení prokazatelně vyhodnocovány a poskytovaly účinnou zpětnou vazbu vychovatelům. Vhodně byly využívány i jednání pedagogické rady, na kterých kromě organizačních záležitostí pedagogové s vedením projednávali a řešili individuální či skupinové problémy dětí. V souvislosti s nimi byla funkční i spoluspráva dětí, kterou delegovaní zástupci dětí aktivně využívali a spolupodíleli se tak na řízení dětského domova. Realizace programů rozvoje osobnosti dětí prostřednictvím ročních plánů a týdenních programů výchovně vzdělávacích činností se promítala do každodenního života rodinných skupin i jednotlivců v nich, což umožňovalo jejich průběžné, systematické ale i rychlejší naplňování. Ke zpětné vazbě ke kvalitě poskytované péče zařízení nevyužívá supervizní činnost externím odborným pracovníkem. Částečně je tato absence nezávislého pohledu sice zajišťována spoluprací a metodickým vedením spádového diagnostického ústavu, ale i zde by bylo vhodné rozšířit nebo iniciovat spolupráci na oblast řešení útěků dětí ze zařízení, se kterými se v minulosti dětský domov setkával pouze sporadicky.

Dlouhodobě stabilní pedagogický sbor vytváří příznivé podmínky ke vzdělávání, což také v rozhovorech potvrzovaly a oceňovaly děti. V týmu pedagogů probíhá minimum změn, což vhodně formuje bezpečné prostředí mezi dětmi a vychovateli. Péče o děti v nočních hodinách je nově zabezpečena z organizačních důvodů pouze nepedagogickými pracovníky, což kromě jiného může při právě probíhající změně věkové struktury dětí být potenciálním problémem v blízké či vzdálenější budoucnosti. Vzdělávacích aktivit se pedagogové i v období pandemie COVID 19 účastnili, využívali i nabídku webinářů. Možnosti terapeutického vedení jednotlivých dětí či výchovných skupin však limituje absence pedagogů s absolvovaným či právě probíhajícím psychoterapeutickým, sociálně psychologickým nebo sebezkušenostním výcvikem. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků tuto potřebu nereflektuje.

Zařízení má k zajištění péče o děti dostatečné materiálně technické i prostorové podmínky, vybavení dětský domov průběžně udržuje a obnovuje. K distanční výuce byly dětem ze sponzorských darů pořízeny notebooky a tablety, internetová síť byla posílena. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami byla zakoupena kompenzační pomůcka (naslouchadlo). Interiér rodinných skupin (ložnice dětí, chodby) byl nově vymalován, prostředí je estetické a osobní.

Zařízení analyzuje a vyhodnocuje zdravotní i bezpečnostní rizika. Preventivní mechanismy zařízení jsou funkční, zajišťují bezpečné prostředí, což se příznivě projevuje nízkou úrazovostí dětí. V souvislosti s pandemií COVID 19 přijal ředitel zařízení opatření a zajistil zdravotnický materiál i prostory pro izolaci dětí.

Vlastní školní jídelna zajišťuje celodenní stravování umístěným dětem, ve spolupráci s nutričním terapeutem poskytuje také jednomu dítěti dietní stravování. V rámci přípravy na samostatný život si celodenní stravu o víkendech připravují děti samy včetně nákupu pod vedením vychovatelů, což přispívá k upevňování správných stravovacích návyků a ke zvyšování finanční gramotnosti dětí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vychovatel, většinou pozdější klíčový pracovník dítěte, má významnou roli při jeho přijímání (seznámení s právy a povinnostmi, adaptací na nové prostředí). Zpracovává a vyhodnocuje program rozvoje jeho osobnosti i se zohledněním jeho speciálních vzdělávacích potřeb. V konkrétních případech však nebyl zacílen na individuální zvláštnosti dítěte. V této souvislosti je nutné za účelem zkvalitnění služeb podpořit již poskytovanou pedopsychiatrickou péči také spoluprací s psychologem.

Vzhledem k eskalující nepříznivé epidemiologické situaci v zařízení byly hospitace v průběhu inspekční činnosti realizovány pouze omezeně a v některých rodinných skupinách. Jedna, resp. dvě rodinné skupiny byly z důvodu výskytu nemoci COVID – 19 úplně či částečně uzavřeny. Z těchto důvodů byly také touto nemocí postižené děti soustředěny zvlášť, tedy bez návaznosti na jejich běžné umístění v rodinných skupinách nebo sourozenecké vazby.

Sledované vzdělávací činnosti dětí v odpoledních hodinách probíhaly v atmosféře vzájemné důvěry a respektu. Cíle a obsah jednotlivých činností byly vhodně přizpůsobovány individuálním potřebám dětí. Převažující pozitivní hodnocení výsledků dětí cíleně posilovalo jejich sebedůvěru pro zvládnutí dalších činností. Při odpoledních činnostech vychovatelé citlivě reagovali na aktuální rozpoložení dětí, kladli důraz na rozvoj samostatnosti dětí, spontánnost nepotlačovali. Individuální odlišnosti každého dítěte při zadaných úkolech byly vhodně zohledňovány. Pedagogům se dařilo děti zapojovat do činností a motivovat je k očekávaným výsledkům. Různorodé činnosti a aktivity podporovaly komunikaci, rozumové schopnosti a pracovní dovednosti. Přístup k jednotlivým dětem přispíval k upevňování hygienických návyků a utváření morálních postojů. Při přípravě na vyučování měly děti dostatek prostoru pro samostatné řešení úloh, při plnění zadaných úkolů byly soustředěné a pozorné. Vedení dětí ke spolupráci při činnostech souvisejících s běžným chodem života domova podporovalo jejich vzájemné pozitivní sociální vztahy. Z použitých výchovných metod převažovaly dovednostní a praktické, přičemž se dařila vzájemná komunikace i spolupráce, docházelo k aktivnímu rozvíjení komunikativních a sociálních kompetencí dětí. Konflikty dětí mezi sebou nebo vychovateli v průběhu inspekční činnosti nebyly zaznamenány, děti se chovaly přirozeně a slušně.

V rozhovorech děti shodně uváděly, že s prostředky kapesného mohou zacházet dle vlastního uvážení, hodnotu peněz znaly především starší děti. Návštěvy dětí u rodičů a osob odpovědných za výchovu i pobyty dětí v širších rodinách, které se uskutečňovaly především o víkendech během celého školního roku, svátcích a prázdninách, byly zařízením cíleně podporovány.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Nastavený proces zjišťování výsledků dětí i dosahování cílů a kompetencí stanovených ve školním vzdělávacím programu je vhodně založen na individuálním a systematickém hodnocení dítěte v průběhu jeho pobytu v zařízení. Vychází z dostupných a průběžně získávaných informací o dítěti, které se ve svém základu případně také opírají o zjištění příslušného diagnostického ústavu či školského poradenského zařízení. Dobrá spolupráce s orgány sociálně-právní ochrany dětí se projevovала souladem individuálního plánu ochrany s programem rozvoje osobnosti dítěte.

Aktivity Minimálního preventivního programu dětského domova podporují činnost dětí, jsou zaměřeny na předcházení vzniku, rozvoje a přetrvávání jejich rizikového chování. I za tímto účelem mají možnost děti využívat schránku důvěry. Nejen z jejich slov při rozhovorech však vyplynulo, že se svěřují spíše řediteli zařízení a příliš ji nevyužívají. Přestože dětský domov pravidelně monitoruje výskyt sociálně patologických jevů, následně s výsledky pracuje a motivuje děti ke zlepšení jejich chování především aktivním a smysluplným využíváním volného času, nežádoucí jevy jako jsou kouření, vulgarismy a aktuálně i útěky se nedaří plně eliminovat. Opatření ve výchově nebyla za tímto účelem využívána efektivně. Souhrnné počty těch negativních významně převyšovaly nad pozitivními. Nastavený systém v tomto směru preferoval spíše represivnější prvky působení. V individuálních případech nebyla opatření ve výchově dostatečně transparentní a dětem dostatečně odůvodněna. Dílčím nedostatkem také byly významně rozdílné pohledy vychovatelů na ukládání opatření ve výchově. Kooperace s třídními učiteli v rámci prevence školní neúspěšnosti dětí je průběžně realizována jejich klíčovými pracovníky. Nastavené způsoby spolupráce přispívaly k dosahování dobrých školních výsledků dětí. Dětský domov významně podporuje děti v jejich zapojení v externích zájmových aktivitách v rámci města. Ty tak mají možnost navazovat přirozené vztahy se svými vrstevníky a budovat si vhodné sociální zázemí po odchodu ze zařízení.

Zletilým nezaopatřeným osobám ředitel umožňuje pokračovat v pobytu v zařízení. Pro ně, ale i pro děti starší 16 let má dětský domov bytovou jednotku. Ubytovaným je v rámci možností ponechána co největší volnost ve vlastním rozhodování, soběstačnosti. Tento preferovaný způsob výchovného působení vytváří dobré předpoklady pro jejich úspěšný přechod a začlenění do společnosti, vede je k zodpovědnosti za své chování a jednání. Při odchodu jim zařízení poskytuje dostatečnou finanční či materiální pomoc včetně zajištění ubytování.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Od poslední inspekční činnosti došlo ke změně na pozici ředitele zařízení.
- Průběžně dochází ke zlepšování materiálních podmínek i v souvislosti s poskytováním distanční výuky v průběhu epidemie COVID 19.
- Počet dětí se speciálními vzdělávacími potřebami se zvýšil.
- Péči o děti v noci nezabezpečují asistenti pedagoga, ale nepedagogičtí pracovníci.
- Zlepšení úrovně týdenních programů výchovně vzdělávací činnosti.
- Aktivní využívání zřízené samosprávy dětí.

Silné stránky

- Stabilní tým pedagogů dětského domova vytváří příznivé podmínky ke vzdělávání a zajištění trvalých a kvalitních emočních potřeb dětí.
- Dětský domov vytváří dostatek příležitostí k trávení volného času dětí v přirozeném sociálním prostředí (externí zájmové kroužky) a zajišťuje tak kontakt s reálnými situacemi každodenního života a podporuje děti v jejich samostatnosti.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Koncepce rozvoje jen omezeně stanovuje konkrétní cíle, postupy a kroky pro jejich průběžné naplňování a nezohledňuje měnící se podmínky zařízení. Její obsah pedagogové neznají, což snižuje možnosti jejího naplňování.
- Systém výchovně vzdělávacího procesu neupřednostňuje pozitivní motivaci dítěte, počet udělených negativních opatření ve výchově dlouhodobě převládá.
- Udělovaná opatření ve výchově nebyla v některých případech dostatečně odůvodněna a transparentní. Z důvodu nejednotných přístupů kmenových vychovatelů také nebyla pro děti předvídatelná.
- Cíle dětí v programech rozvoje jejich osobnosti v některých případech nedostatečně reflektovaly jejich individuální zvláštnosti.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Doplnit koncepci rozvoje zařízení o konkrétní cíle a postupy pro jejich průběžné naplňování. Provádět průběžně a cíleně vhodné kroky ke sdílení a naplňování vlastní vize a strategie rozvoje zařízení ostatními pedagogy.
- V průběhu vzdělávání dětí systematicky preferovat pozitivní motivaci dítěte a za tímto účelem také šířejí využívat pozitivní opatření ve výchově nebo podmíněnost jejich uložení.
- Formulovat důvody uložení opatření ve výchově konkrétně, obsahově výstižně a dle vnitřního řádu dětského domova. Hospitační činnost zaměřit na sjednocování výchovně vzdělávacích postupů vychovatelů.
- Při stanovení cílů dětí v programech jejich osobnosti zohledňovat také jejich individuální zvláštnosti. Za účelem zkvalitnění poskytování služeb také těmto dětem zajistit a podpořit odbornou spolupráci pedopsychiatra psychologem s vzhledem k propojenosti těchto oborů.

- Definovat a zavést systematické hodnocení zaměstnanců a v souvislosti s ním také zaměřit plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků také na získávání odborných dovedností (psychoterapeutický a sebezkušenostní výcvik pedagogů).
- Důkladně zvážit opětovné zajištění péče o děti v noci pedagogickými pracovníky.
- Umožnit pedagogickým pracovníkům přístup k pravidelné supervizi výchovně vzdělávací činnosti a získávat tak zpětnou vazbu a nezátížený pohled na kvalitu poskytované péče.
- Rozšířit spolupráci s místně příslušným diagnostickým ústavem také za účelem důkladné analýzy příčin útěků dětí a na základě zjištění přijímat konkrétní opatření k jejich eliminaci.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 7 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, Zarámí 88, P. O. Box 125, 760 01 Zlín, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.z@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Jmenování ředitele školy č. j. KUZL 77458/2010 účinné od 1. prosince 2019
2. Vnitřní řád dětského domova ze dne 1. 2. 2020
3. Koncepce rozvoje dětského domova
4. Výroční zprávy o činnosti školského zařízení, školní roky 2019/2020 a 2020/2021
5. Školní vzdělávací program dětského domova ze dne 30. 8. 2021
6. Školní matrika vedená v elektronické podobě ve školním roce 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
7. Pedagogická dokumentace ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
8. Zápisy z jednání pedagogické rady a provozních porad, školní rok 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
9. Zápisy z jednání správy ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
10. Plány kontrolní a hospitační činnosti školní roky 2020/2021 a 2021/2022, včetně hospitačních záznamů k termínu inspekční činnosti
11. Kniha denní evidence zařízení vedená v elektronické podobě
12. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti pro školní rok 2021/2022
13. Týdenní programy činností, školní roky 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
14. Seznam zaměstnanců platný k termínu inspekční činnosti
15. Personální dokumentace zaměstnanců – aktuální stav k termínu inspekční činnosti (doklady o vzdělání, psychologická vyšetření, výpisy z evidence Rejstříku trestů) - vzorek
16. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2021/2022
17. Přehled udělených/uložených opatření ve výchově za období od 1. 1. 2021 k termínu inspekční činnosti
18. Osobní dokumentace dětí evidenčně zapsaných v zařízení k termínu inspekční činnosti (vzorek)
19. Programy rozvoje osobnosti dětí za školní roky 2020/2021 a 2021/2022 k termínu inspekční činnosti (vzorek)
20. Minimální preventivní program pro školní rok 2021/2022
21. Dokumentace k finančním podmínkám, zabezpečení školního stravování a bezpečnosti dětí v době jejich pobytu v zařízení ke dni inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, Zarámí 88, P. O. Box 125, 760 01 Zlín, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.z@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Pavel Schönwälder, školní inspektor, Mgr. Pavel Schönwälder v. r.
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Soňa Bergerová, školní inspektorka Mgr. Soňa Bergerová v. r.

Bc. Marie Grebeníčková, kontrolní Bc. Marie Grebeníčková v. r.
pracovnice

Ve Zlíně 13. 12. 2021

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Antonín Rak,
ředitel školského zařízení

Mgr. Antonín Rak v. r.

V Bojkovicích 15. 12. 2021